

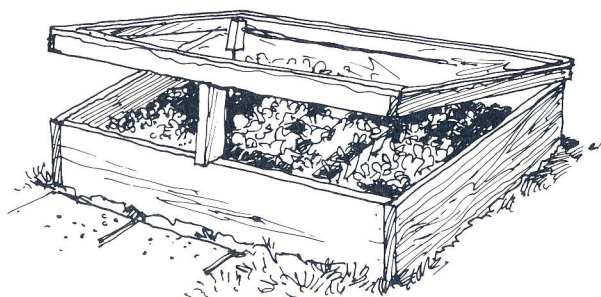
Förvara frostritt

Växthuset kan också användas för förvaring. Är det uppvärmt kan det även användas till övervintring. I uppvärmda växthus kan man t ex odla vindruvor, övervintra krukväxter som ska tas fram till våren igen som t ex pelargon och blåkrage. Växthuset ska då hållas frostritt. En hel del krukväxter föredrar också en svalare odlingstemperatur under vintern än vad vi normalt har i våra bostäder. De övervintrar gärna vid ca +10° som t ex azalea, kamelia, kaktus m fl.

Ett helt uppvärmt växthus kan användas som redskapsbod under vintern.

Drivbänken – ett billigt alternativ

För Dig som är intresserad av att dra upp egna plantor men inte har plats och råd med ett växthus, finns det en billig och bra lösning, drivbänken. En drivbänk består av en träram som ligger på jorden och täcks med fönster. Under dessa fönster blir det varmt tidigare på året. Där kan man så rädisor m m för tidigt skörd och placera ut sina plantor efter skolning. Beroende på tid, utrymme och intresse kan drivbänkens storlek och form varieras.

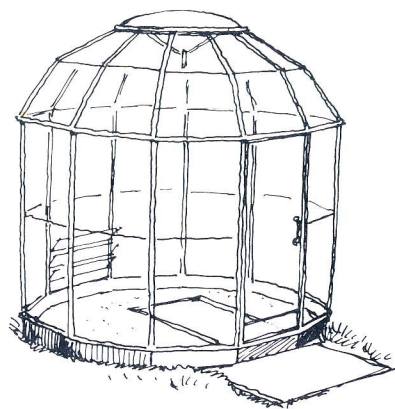
Drivbänk.

Lusthus och odlingsplats.

Det finns många typer av växthus. Ett av de vackraste påminner om ett gammaldags lusthus. I ett sådant kan både odling och en sittplats samsas.

Bänken kan isoleras; man kan lägga upp en riktig varmbänk och den kan täckas med isolermattor på natten. På så vis kan drivbänken utnyttjas redan tidigt på våren. När sommaren kommer tas fönstren bort och bänken kan användas till odling av gurka, tomat eller melon.

Teckningar: Han Veltman.

Lätt om odling

nr 12 ● Odla i eget växthus

Vilken glädje att kunna odla och skörda från eget växthus. Där kan man odla melon, paprika och tomat och dra upp många av de växter som ska planteras ut till sommaren. Där kan man också övervintra flera krukväxter.

Ska man bara ha ett par tomatplantor i sitt växthus ska man inte lägga ner mycket pengar utan skaffa ett enkelt växthus av trä och plast.

Man bör dock komma ihåg att ett växthus inte klarar sig utan tillsyn. Det måste luftas och växterna måste vattnas.

Typ av växthus

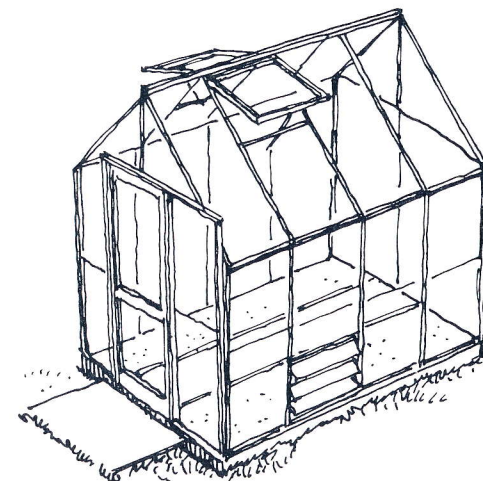
Hobbyväxthus finns i många modeller, utföranden och prislägen. Vilken typ av växthus man skall välja måste avgöras av var det ska placeras, hur man tänkt använda det och vad det får kosta. Innan du skaffar växthus till din kolonilott måste du förstås också vara säker på att du får bygga det på den plats du har valt.

En vanlig storlek på ett hobbyväxthus idag är 5–10 m² bottenyta. 10 m² är bättre än 5 eftersom man ska kunna stå och också vända sig när man arbetar inne i växthuset.

Takhöjden är viktig. Man ska kunna stå rak i mitten och taket måste luta så att snön kan glida av. Långsidan får inte heller vara så låg att det är svårt att komma åt plantorna.

Det finns många olika material att bygga sitt växthus av. Konstruktioner av aluminiumspröjsar med glas eller akrylplattor är vanliga. En enklare, billigare och mindre hållbar modell är ett växthus byggt av träspröjs med plast spänd över. Ett sådant kan man bygga själv.

Vilken konstruktion man sedan väljer beror naturligtvis på hur mycket pengar man vill lägga ner och hur man har tänkt sig att använda huset.

Fristående växthus med två luftningsluckor i taket.

Skall det bara användas till några tomatplantor under sommaren är 10 000 kr definitivt för mycket pengar. Då kan en enklare modell av trä och plast räcka.

Luftning

Avgörande för odlingsresultatet är att växthuset kan luftas ordentligt, oavsett vad det är för typ av växthus och vad det kostar.

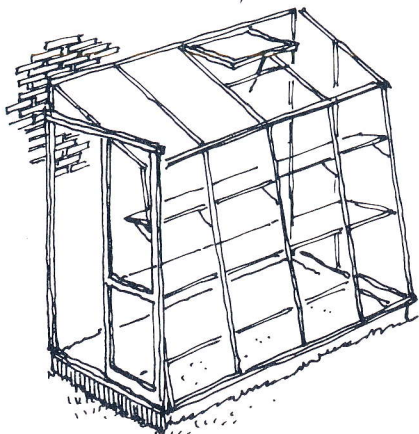
Utgiven av
Svenska Förbundet för Koloniträdgårdar och Fritidsbyar

Utgiven av
Svenska Förbundet för Koloniträdgårdar och Fritidsbyar

Med luftningsprocent menas hur stor öppningen för ventilering i taket är, i förhållande till golvytan i växthuset.

Går det inte att lufta växthuset ordentligt kan det bli för varmt inne hos plantorna som då inte växer, utan kanske rentav

Halvtakshus placerat mot en uppvärmd vägg. Där kan odlingen starta tidigt.

dör. Luftningsmöjligheterna bör vara ca 10%. Har man ett 10 m² växthus, måste 1 m² glasyta kunna öppnas för luftning.

Placering

Ett fristående växthus kan placeras i stort sett var som helst på kolonilotten. Det ska emellertid inte stå i skuggan av träd eller hus eller i sluttning. Ställ det helst i ett vindskyddat, soligt, plant läge i öst-västlig riktning. Det bör inte omges av höga planteringar – de skuggar för mycket. Ett s k halvtaks-hus (se bild) kan vara en bra lösning för den lilla trädgården. Det måste placeras mot en vägg eller ett plank. Placeras det mot en yttervägg på ett uppvärmt hus, kommer lite av värmen plantorna till godo. Obs att väggen måste vara konstruerad så att den inte tar skada av fukten i växthuset!

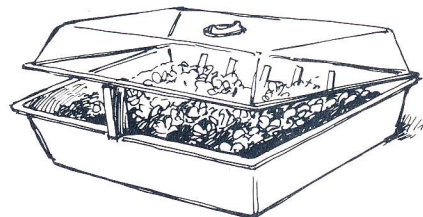
Förläng odlingssäsongen med växthus

Med ett växthus kan man odla växter man

tidigare inte lyckats med. Säsongen förlängs, vilket innebär att grönsaker och frukter från sydligare klimat hinner växa till och mogna. Exempel på sådana köksväxter och frukter är slanggurka, äggplanta, melon, paprika och tomat.

Odling i växthus

Grönsaker som ska odlas i växthus bör man helst först så och skola inomhus. Försök beräkna när nattemperaturen i

Miniväxthus.

växthuset är över 0° och du vet att någon kan titta till plantorna regelbundet och vid behov täcka huset om natten. Läs på fröpåsen hur lång förkultiveringstiden är.

Gurka, melon och squash växer fort och är frostkänsliga. Därför bör inte dessa sorter sås för tidigt. 3–4 veckor innan temperaturen i växthuset är tillräckligt hög är lagom.

Sätt helst inte ut plantorna direkt i jorden i växthuset utan i stora krukor eller i jordsäckar. De värms lättare upp än jorden och plantorna börjar därför växa tidigare. Vid odling i jordsäckar minskar också risken för olika jordsjukdomar på grund av dålig växtföljd. Jorden från växthuset kan sedan användas som jordförbättring på resten av odlingslotten.

Planterar man ut sina tomater etc tidigt i ett uppvärmt växthus kan man hänga upp plast på insidan av växthuset för att isolera bättre och kanske dela av växthuset till en varmare del där ett element kan ställas in. Om huset inte är uppvärmt, är det mycket stora skillnader mellan natt och dagtemperaturen. Det är svårt för

plantorna att växa när temperaturen skiftar mellan +2° och 25°.

Tomat, gurka och melonplantor binds efterhand upp med snören mot växthustaket. På tomat- och gurkanter ska de skott som kommer i bladvecken regelbundet tas bort, "tjuvas". Melon toppas och man låter två rankor från en planta gå upp efter varsitt snöre. Genom att odla på "höjden" får fler plantor plats. Gurka och melon kräver annars mycket stort utrymme.

Välj speciella växthussorter t ex tomat "Ida", melon "Sweetheart" och drivgurka/slanggurka. När det gäller att odla paprika och äggplanta är det svårt att hålla insekterna borta. Spruta tidigt med s k insektsvål mot angrepp och inspektera plantorna ofta.

Av paprika och äggplanta finns också speciella växthussorter. Det är inte lämpligt att så frön från paprika som man köper i affären. Det kan vara s k F₁ hybrider och då kan fröplantorna bli en blandning av alla möjliga typer. Efter försök i Danmark rekommenderas en paprikasort som heter "Cadice". Skördar man paprikorna gröna ger plantorna fyra ggr så stor skörd som om de skördas röda. Gul paprika är en annan sort än grön. "Golden Bell" rekommenderas. Av äggplantor kan sorten "Dusky" finnas att köpa.

Växthusodling kräver tillsyn

Odling i växthus kräver för det mesta daglig tillsyn. Har man inte den möjligheten men ändå vill odla i växthus bör man skaffa sig "automatik". Det viktigaste är luftningen. Automatisk luftning öppnar luftningsfönstren vid en bestämd temperatur och stänger dem igen vid sjunkande temperatur. Nästa automatik är bevattningen. Där finns flera möjligheter, alltifrån egna praktiska lösningar till färdig droppbevattningsautomatik.

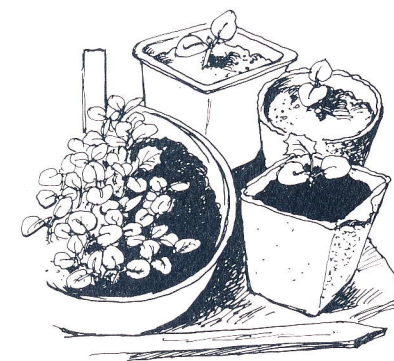
Förkultivering av plantor

I ett växthus kan man också förkultivera

plantor för utplantering och lyckas bättre än inne på fönsterbrädan.

Lämpliga att förkultivera i växthus är t ex kål, purjolök, blomkål, broccoli, selleri, druvgurka, squash, frilandstomat samt många prydnadsväxter som Flitiga Lisa, petunia, sommardahlia, tagetes, ageratum m fl.

Många köksväxter förkultiveras, d v s förödlas, för att de ska hinna ge en bra skörd innan frosten sätter in på hösten. Dessa plantor ska inte planteras ut innan sista nattfrosten är över. För de flesta växter är ca sex veckor lagom. Så hemma i såldor eller dyl och skola om plantorna när de blivit stora nog att hanteras. Vid omskolningen är det dags att flytta ut dem

Omskolning.

i växthuset om temperaturen så tillåter.

Utplanteringsväxter som petunia, ageratum m fl behöver lite längre tid på sig. Sådd ca åtta veckor före utplantering.

Använder man växthuset till att både odla köksväxter och förkultivera alla utplanteringsväxter och dessutom fröså pelargonier m m sparar man ganska mycket pengar. Då kan växthuset få vara lite större och dyrare.

En annan fördel med hobbyväxthus är att plantorna står mer skyddade. Regn, bläst och ev hagel kan inte bryta av eller slå sönder växterna. Fåglar, harar och andra djur kommer inte heller åt dem.